

Lesidee beweging: Vul, vul, vul... de ruimte

Geïnspireerd op:

Bronnen:

- The Museum of Fine Arts, 12 juni 2016- 18 september 2016, <https://www.mfah.org/exhibitions/kusama-end-universe>, geraadpleegd op 26 november 2016.
- YouTube, video 'de druppel', 10 oktober 2012, <https://www.youtube.com/watch?v=lw5LR3HSaQE>, geraadpleegd op 26 november 2016.
- K. Crul, Zeppelin. Didactiek voor muzische vorming, pg. 226-228, Uitgeverij Pelckmans, 2013.

Leeftijd: Derde graad

Bouwstenen:

- Tijd
- Kracht
- Ruimte

Beginsituatie: De leerlingen hebben al eerder lessen bewegingen gekregen. Deze les kadert in een project rond de kunstenaar Kusama.

Lesdoelen:

- De leerlingen kunnen genieten van beeldende kunst.
- De leerlingen beleven plezier aan het bewegen en dansen.
- De leerlingen maken bewust vormen met hun lichaam.
- De leerlingen kunnen een beweging vasthouden.
- De leerlingen kunnen samenwerken met anderen door improviserend te reageren op elkaars bewegingen.

Leerplandoelen:

Het werken aan houdingen en bewegingen exploreren binnen een bepaalde context:

- 1.1: Leerlingen kunnen genieten van hun lichaam in beweging.
- 1.2: Leerlingen kunnen verschillende houdingen en bewegingen exploreren.

- 5.1: Leerlingen kunnen improviserend reageren op elkaars bewegingen.
- 5.2: Leerlingen kunnen samen een bewegingsopdracht – of verhaal uitvoeren.
- 6.3: Leerlingen kunnen en durven verwoorden wat ze vinden van de eigen bewegingsexpressie en die van hun leeftijdsgenoten.

Materiaal:

- Prenten met werken Kusama (zie inspiratiebron)
- Muziek (<https://www.youtube.com/watch?v=lw5LR3HSaQE>)
- Danshoezen
- Een grote ruimte

In stap 10'

Lesdoelen:

- De leerlingen kunnen genieten van beeldende kunst.

De lk. laat aan het begin van de les het werk 'At the End of the Universe' zien. Dit is een grote monumentale tentoonstelling die Kusama heeft opgezet in een grote ruimte, omgeven door spiegels. Om de lln. een idee te geven van de omvang, laat de lk. dit werk in enkele grote prenten zien. Deze worden in het lokaal opgehangen, op die manier dat elke leerling de prenten goed kan zien.

De lk. houdt een kort gesprek met de lln. "Wat zien jullie? Wat valt er op aan de voorwerpen?" De lk. stuurt het gesprek naar de suggestie van beweging → (lijken de vormen stil te staan of te wegen? Hoe zie je dat?)

De lk. laat aan de lln. volgend filmpje zien: <https://www.youtube.com/watch?v=lbx6H1MiRg0>. Hierin maken de lln. voor het eerst kennis met de suggestie van beweging.

Waarnemen 15'

Lesdoelen:

- De leerlingen beleven plezier aan het bewegen en dansen.

Een eerste verkenning van de hoezen 5'

- De lk. laat de danshoezen zien en vertelt dat de lln. hierin gaan bewegen. De lk. maakt duidelijk dat de hoezen van een elastische stof gemaakt zijn en laat zien hoe je erin moet kruipen. De danshoezen hebben bij voorkeur verschillende felle kleuren. Dit zorgt voor een mooi contrast als de lln. aan het bewegen zijn. Bovendien zorgen de hoezen voor een 'veilige' omgeving. De lln. kunnen vrijuit bewegen zonder zich 'bloot' te moeten geven. Er moet wel gezorgd worden voor doorkijkbare hoezen. Zo kunnen de lln. nergens tegenaan botsen.

De eerste bewegingen 10'

- De lk. deelt de groep in 4. Twee-groepen krijgen een danshoes, de andere groepen niet. De twee andere groepen kijken toe. Als de muziek start, beginnen de twee groepen rond te wandelen. De lln. zonder hoes, lopen vooraan en maken bewegingen. De lln. met een hoes bootsen die na. Hierna wordt er van rol gewisseld. In totaal wordt deze activiteit vier keer gedaan, zodat iedereen met een danshoes heeft kunnen oefenen?.

Verkennen 30'

Lesdoelen:

- De leerlingen maken bewust vormen met hun lichaam.
- De leerlingen kunnen een beweging vasthouden.

Bewegen als... 10'

- De lk. zegt nu dat elke ll. een danshoes moet hebben. De lln. kiezen een plaats in de ruimte en zorgen ervoor dat ze voldoende grote bewegingen kunnen maken. De lk. vertelt dat ze een stilte, waarin de lln. stilstaan in de hoes, zal afwisselen met muziek. Van zodra de muziek begint, starten de lln. een beweging volgens een bepaald criterium. De lk. geeft aan:
 - Beweeg als een zandloper
 - Beweeg als een robot
 - Beweeg in slow motion
 - Beweeg alsof je in een stille film meespeelt (let op snelle en overdreven bewegingen)
- Af en toe onderbreekt de lk. de bewegingen en laat enkele lln. uit de hoes komen om naar de anderen te kijken. Dit kan georganiseerd worden door bv. lln. met een bepaalde kleur te laten 'spieken'. Laat de toeschouwers rondwandelen rond de bewegende lln. Wat valt hen op? Zijn er leuke bewegingen bij? Bewegingen die nieuw zijn?

- Na deze oefening laat de lk. de lln. reflecteren over deze opdracht: Hoe hebben ze deze afwisseling ervaren? Was het fijn om van 'snelheid' te veranderen? Wat was het fijnste? Traag bewegen of snel bewegen?

Bang, zo bang! 10'

- De lk. vertelt dat Kusama bang was voor lege ruimtes en daarom de ruimte graag vulde met bollen. Hoe zou het zijn om bang te zijn in je eigen ruimte? Probeer eens in je hoes te bewegen alsof je bang bent ! Gebruik elk stukje van je lichaam: je hoofd, je voeten, je armen, je handen, je benen... Afbakening: maak ronde vormen – niet gaan liggen. De lk. laat zelf even zonder hoes enkele bewegingen zien. De lk. verplaatst zich hierbij ook in de ruimte, maar gaat niet op de grond gaan liggen. Opnieuw mogen lln. elkaar bekijken.
- Reflectie achteraf: hoe heb je deze keer bewogen? Heb je jezelf klein of net heel groot gemaakt? Wat voelde voor jou het best aan? Welke beweging van iemand anders vond je mooi?

En dan... per twee! 10'

- De lln. moeten nu een partner zoeken. De lk. vertelt dat de lln. elkaars tegenpool moeten spelen/dansen. Er is een leider, die bepaalt de beweging. De volger antwoordt hierop door het omgekeerde te doen. Focus op snel – traag, groot – klein, hoekig – rond. Wissel van rol. Wissel van partner. Laat bewegingen sneller – trager op elkaar volgen. Daarna verzinnen de lln. een beweging op de beweging van de partner. Ga naast elkaar staan. Deze opdracht wordt een drietal keer uitgevoerd. De lk. vraagt achteraf of er duo's hun bewegingen willen laten zien?

Vormgeving 30'

Lesdoelen:

- De leerlingen kunnen samenwerken met anderen door improviserend te reageren op elkaars bewegingen.
- De lk. geeft aan dat de lln. nu zelf een dansstuk gaan ontwerpen. Hiervoor wordt de klas in groepen verdeeld van vier tot zes leerlingen. De lln. zijn vrij in het kiezen van hun bewegingen, maar uit hun dansstuk moet duidelijk worden welke werkvorm(en) ze hebben gebruikt: imiteren, opvolgen (waarbij de lln. een vervolg verzinnen op een beweging) of tegenreactie. Er moet ook een combinatie van de verschillende bewegingen te zien zijn. Focus op snelheid, vorm, hoogte.

Concreet moeten de leerlingen de volledige ruimte vullen. Deze 'ruimte' wordt door de leerkracht afgebakend (bv. één vierde van de beschikbare ruimte → elke groep krijgt een deel) (Kusama heeft schrik van lege ruimtes).

De lln. mogen dit oefenen en nadien laten zien aan de klas (indien ze dit willen, mag ook een deel van de groep iets laten zien. Geef dit duidelijk aan in het begin van de les).

Houd nadien een korte bespreking: wat ging goed? Hoe voelde het om te bewegen in een danshoes? Wat voelde er prettig? Wat niet?